

DERINIMO PAŽYMA
DĖL NACIONALINIO VANDENŲ SRITIES 2022–2027 METŲ PLANO PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS), TAIS REG. NR. 22-11702 IR NR. 22-11702 (2)

Eil. Nr.	Ištaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
1.	Susisiekimo ministerija, 2022-10-31, Nr.2-4517	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija siūlo įtraukti poveikio vertinimo rodiklį, kuris būtų orientuotas į centralizuoto vandens tiekimo gyventojams kokybės gerinimą per paviršinio vandens naudojimo mažinimą ir giluminių gręžinių plėtrą. Susiję poreikiai tapo itin reikšmingi dėl ekologinių, kiekybinių ir kokybinių sąlygų, siekiant modernizuoti ir pritaikyti esamas vandenvietes, skirtas miestų aprūpinimui vandenimi. Siūlomas tikslas galėtų būti matuojamas įvertinant giluminių gręžinių, skirtų centralizuotam vandens tiekimui, skaičiaus pokytį visose savivaldose.	Neatsižvelgta. Projekto 2 priede nurodyti rodikliai, kurie atitinka numatytus strateginius tikslus, uždavinius ir priemones, jų siekimo neapribojant konkrečiais techniniais sprendiniais. 5 tikslui (Užtikrinti kokybiškas viešąsias geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas) nėra numatyta priemonių, kurios skatintų giluminių gręžinių plėtrą, nes viso vandentvarkos sektoriaus mastu tokia problema neidentifikuota. Europos Komisija sumažino skiriamą finansavimą vandentvarkos sektoriui, taip pat neskiria finansavimo naujų vandenviečių įrengimui. Todėl šio Projekto apimtyje nematome finansinių galimybių skatinti naujų vandenviečių įrengimą.
2.	Žemės ūkio ministerija, 2022-10-28, Nr. D8(E)-5439	Ministerijos nuomone, 1 priedo 1.1.2 priemonė yra perteklinė ir ją iš dalies dubliuoja Plano projekto 1 priedo 1.1.1, 1.1.4 – 1.1.6 priemonės.	Atsižvelgta iš dalies. Formuluoatė patikslinta. Pažymime, kad rengiant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginį planą (toliau – Strateginis planas) į Aplinkos ministerijos pasiūlymus nebuvo atsižvelgta (konkretūs pasiūlymai Žemės ūkio ministerijai buvo teikti raštais – 2021-12-23 raštas Nr. (65)-D8(E)-8101 ir 2022-06-17 raštas Nr. D8(E)-3290). Sutinkame, kad Strateginiame plane yra numatytos priemonės vandenių apsaugai, tačiau jų taikymo mastas nepakankamas siekiant Bendrosios vandens politikos direktyvos tikslų, todėl Projekte planuojame pasiūlyti priemones, kurios padėtų sustiprinti Strateginį planą ir išplėsti numatytų priemonių taikymą. Pažymime, kad vandens apsaugos priemonių efektyvumas labai priklauso nuo jų įgyvendinimo masto, pvz. GAAB6 standarto reikalavimų padidinimas gali reikšmingai prisidėti siekiant vandenssaugos tikslų. Pagal šiuo metu parengtą Strateginį planą beveik penktadalyje šalies ariamosios žemės nebus užtikrinama dirvožemio apsauga jautriausiu periodu. Rizikos vandens telkinių baseinuose priemonės visai atvejais turėtų būti įgyvendinamos 100 proc. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad atliekant Strateginio plano Strateginį

Eil. Nr.	Istaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
			poveikio aplinkai vertinimą, priemonių vertinimas ir bendros išvados parodė, kad Strateginio plano priemonės mažai ambicingos ir skirtos daugiau aplinkos būklę palaikyti, tačiau bendras indėlis siekiant strateginių aplinkos apsaugos tikslų bus palyginti nedidelis. Siekiant, kad Strateginis planas prisidėtų prie strateginių aplinkos apsaugos tikslų, įgyvendinant priemonę siūlysiame stiprinti Strateginio plano ambicijas, todėl negalime atsisakyti šios priemonės ir atsižvelgti į pastabą. Informuojame, kad priemonė 1.1.2 nedubliuoja kitų priemonių, ir susijusi išskirtinai su Strateginiu planu.
3.	Vandens tiekėjų asociacija, 2022-09-07, Nr. 85; Šiaulių m. savivaldybė, 2022-09-28, Nr.(6)-SD-647	1 priedo 5.1. punkte siūloma papildyti papunkčiu „Įdiegus Projekto 1 priedo 5.1.1. punkte nurodytą informacinę individualių nuotekų tvarkymo įrenginių sistemą (toliau – Sistema), nuo 2025-2027 m. atsižvelgiant į Sistemoje vedamus duomenis, AAD vykdyti individualių nuotekų tvarkymo įrenginių patikrinimus ir jų išleidžiamų nuotekų laboratorinę kontrolę“	Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymas įpareigoja Aplinkos apsaugos departamentą (toliau – AAD) vykdyti taip pat ir individualių nuotekų tvarkymo valstybinę kontrolę, nepriklausomai nuo to, ar bus Sistema, ar ne. Pažymėtina, kad Sistemoje kaupiami duomenys sudarys sąlygas optimaliai planuoti kontrolės apimtis ir efektyviau ją vykdyti. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
4.		1 priedo 5.1.2. punktą siūloma papildyti „nustatyti aiškesnes pareigas ir iš to kylančią atsakomybę individualių nuotekų tvarkymo įrenginių turėtojams ir <...>“	Neatsižvelgta. Kylančios pasekmės numatytos Administracinių nusižengimų kodekse, naujų sankcijų įvesti neplanuojama. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
5.	Lietuvos sodininkų draugija, 2022-09-06, Nr. S-04	Pasiūlymas 4 Plano skirsniiui steigti individualių nuotekų tvarkymo tinklų pertvarkymo kompensavimo fondą, kuris skatintų gyventojus įdiegti progresyviuos valymo įrenginius naudojamuose nuotekų tvarkymo tinkluose	Neatsižvelgta. Informuojame, kad 2021 – 2027 m. ES fondų investicijų programoje numatyta dalį lėšų skirti nuotekų tvarkymo sistemų plėtrai, įskaitant atskirųjų (ne daugiau kaip dviejų gyvenamųjų namų nuotekoms tvarkyti) ir grupinių (grupės (daugiau kaip dviejų) gyvenamųjų namų nuotekoms tvarkyti) nuotekų tvarkymo sistemų (nuotekų išleidimo tinklai, individualūs ar grupiniai nuotekų valymo ar kaupimo įrenginiai) įrengimą, kai šias nuotekų tvarkymo sistemas numato įrengti ir eksploatuoti viešasis vandens tiekėjas. Atskiro kompensacijų fondo steigti nenumatoma. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
6.		Pastabos 85 plano punktui: (I) manytina, kad ne nuotekų įrenginių inventorizacija ir informacinė sistema galėtų prisidėti	Neatsižvelgta. Kaip pažymėta galiojančioje Vandenių srities plėtros 2017 – 2023 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017

Eil. Nr.	Istaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
		prie aplinkos taršos mažinimo, bet reikalavimus atitinkančių nuotekų tvarkymo įrenginių įrengimas ir tinkamas, jų eksploatavimas, o paminėta informacinė sistema tik padėtų valdyti informaciją	m. vasario 1 d. Nr. 88 nutarime „Dėl Vandenų srities plėtros 2017–2023 metų programos patvirtinimo“ (toliau – Vandenų programa) nuotekų valymo įrenginių tiekimo į rinką priežiūrą atlieka Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, t. y. šios tarnybos funkcija užtikrinti, kad kokybiškai ir reikalavimus atitinkantys nuotekų valymo įrenginiai būtų platinami Lietuvoje. Aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. D1-412 patvirtinto Nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamento 28 p. nustatyta, kad „už tinkamą nuotekų valymo įrenginių naudojimą atsako įrenginių valdytojas“. Atsižvelgiant į tai, pastaboje minimi punktai sureglamentuoti tinkamai. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
7.		(II) atsakomybė perkeliama ant nuotekų tvarkymo įrenginio turėtojo, individualaus namo atveju ant jo savininko - fizinio asmens. Paprastai individualūs nuotekų įrenginiai įsirengiami neturint galimybių prisijungti prie centralizuotų tinklų. Be to, formalus sutarties turėjimas nėra problemos sprendimas, problema turėtų būti sprendžiama užtikrinant tinkamą nuotekų tvarkymo įrenginių priežiūrą	Neatsižvelgta. Kaip minėta atsakant į ankstesnę pastabą, nuo 2006 metų atsakomybė už tinkamą nuotekų įrenginio eksploatavimą nustatyta Aplinkos ministro 2006-09-11 įsakymu Nr. D1-412 patvirtinto Nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamento 28 punkte. Įrenginių priežiūros sutartys ir individualių nuotekų tvarkymo sistema sudarys prielaidas šią pareigą įgyvendinti efektyviau. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
8.		(III) Manome, kad siekiant didesnio efektyvumo ir mažesnės aplinkos taršos, reikėtų numatyti ir veiksmus, susijusius su gyventojų švietimu bei aplinkosauginio sąmoningumo didinimu	Neatsižvelgta. Šiuo metu Aplinkos ministerija vykdo kampaniją „Neteršk gyvybės rato“. Projekto metu vykdytos socialinės akcijos-renginiai (įvykdyta 30 akcijų skirtingose savivaldybėse), komunikacija socialiniuose tinkluose, straipsniai nacionalinėje, regioninėje ir vietinėje spaudoje, radijo laidose. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
9.		Pastaba 86 plano punktui: nėra aišku, koku būdu bus užtikrinama, kad savivaldybės tinkamai suplanuotų ir nustatytų aglomeracijų ribas ir jų plėtrą, kaip bus kompensuojamos į aglomeracijų ribas patenkančių individualių biologinio nuotekų valymo įrenginių pakeitimas nuotekų kaupimo rezervuarais, jeigu vis tiek nebus galimybės prisijungti prie centralizuotos nuotekų surinkimo sistemos	Neatsižvelgta. Aglomeracijų ribos nustatomos vadovaujantis metodika, patvirtinta aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-636. Aglomeracijų ribos nustatomos Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planuose, kuriuos tvirtina savivaldybės. Planavimo sąlygas ir parengtą plano projektą derina taip pat ir Aplinkos ministerija, todėl manome, kad minėtuose planuose nustatomos aglomeracijų ribos atitinka metodikos reikalavimus. Kompensacijų fondams steigti lėšų nėra. Antro derinimo metu pastaba nepateikta

Eil. Nr.	Istaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
10.		Pastaba 87 plano punktui: siūlome papildyti planą šia nuostata, kad jei gyventojai neturi galimybės ar lėšų prisijungti prie centralizuotų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų, turėtų būti numatyta galimybė gyventojams kompensuoti individualių progresyvesnių nuotekų tvarkymo sistemų įrengimą	Neatsižvelgta. Dar kartą pažymime, kad kompensacijoms nėra numatyta lėšų. Dalis savivaldybių savo iniciatyva tokią priemonę taiko naudodamos savo biudžetų lėšas. Informuojame, kad 2021 – 2027 m. ES fondų investicijų programoje numatyta dalį lėšų skirti nuotekų tvarkymo sistemų plėtrai, įskaitant atskirųjų (ne daugiau kaip dviejų gyvenamųjų namų nuotekoms tvarkyti) ir grupinių (grupės (daugiau kaip dviejų) gyvenamųjų namų nuotekoms tvarkyti) nuotekų tvarkymo sistemų (nuotekų išleidimo tinklai, individualūs ar grupiniai nuotekų valymo ar kaupimo įrenginiai) įrengimą, kai šias nuotekų tvarkymo sistemas numato įrengti ir eksploatuoti viešasis vandens tiekėjas. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
11.	Aplinkosaugos koalicija, 2022-09-15, Nr. ANVOK-194	Prašoma įtraukti į Projektą ankstesnio laikotarpio vandenų srities plano, UBR planų įgyvendintų ir neįgyvendintų tikslų, uždavinių ir veiksmų analizę, nustatytas priežastis, dėl kurių tikslai nebuvo pasiekti. Nustatant ateinančio periodo tikslus, uždavinius ir veiksmus prašome numatyti, kaip bus išvengta ankstesniais laikotarpiais ištikusių nesėkmių	Neatsižvelgta. 2017–2023 m. Vandenų programos ataskaitos kasmet teikiamos LR Vyriausybei ir skelbiama Aplinkos ministerijos svetainėje, Aplinkos ministro nustatyta tvarka. Rengiant 2022–2027 m. periodo strateginius dokumentus, mokslininkai ir ekspertai analizavo ankstesnių periodų patirtį ir ją integravo rengdami naujus dokumentus. Išplėstinė šio Projekto pagrindžiamoji medžiaga skelbiama Aplinkos apsaugos agentūros puslapyje. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
12.		Siūloma Projekte arba jo prieduose įvardinti konkrečias sumas, reikalingas atlikti Projekte numatytus veiksmus, pvz., 1-me priede numatyti ne tik finansavimo šaltinį, bet ir preliminarą sumą, kurios reikia veiksmui atlikti. Tuo pačiu raginame Aplinkos ministeriją didinti finansavimą vandensaugos tikslų įgyvendinimui. Finansavimo disbalansą galima matyti lyginant politikos tikslams pasiekti numatomas lėšas: žemės ūkio politikos tikslams pasiekti yra skiriama virš keturių milijardų, vandensaugos tikslų įgyvendinimui, kaip buvo kalbama ankstesniuose pristatymuose soc. partneriams, bus skiriama 10 milijonų	Neatsižvelgta. I derinime pateikti veiksmai atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Strateginio valdymo įstatymo Nr. XIII-3096 nuostatas II derinime nebeteikti. Jie bus pateikti rengiamame įgyvendinamajame teisės akte – Nacionalinio vandenų srities 2022–2027 metų plano veiksmų plano projekte, tvirtinamame Žemės ūkio ministro ir Aplinkos ministro įsakymu. Antro derinimo metu pastaba nepateikta
13.	Lietuvos žemės ūkio bendrovių	Asociacija siūlo papildyti 1 priedo 1.1. punktą taip: „1.1. sumažinti vandens telkinių taršą iš žemės ūkio taršos šaltiniams,	Neatsižvelgta. Sutinkame, kad tikėtina, jog didesnę taršą sukuria mažiau technologiškai pažengę ūkiai, tačiau Plano uždavinys formuluojamas bendrai,

Eil. Nr.	Istaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
	asociacija, 2022-10-28, Nr. 5-3110	prioritetinį dėmesį skiriant modernių technologijų netaikantiems ūkiams“.	neišskiriant konkrečios grupės. Pažymime, kad taip pat neturime kriterijų, kuriais vadovaujantis galėtume išskirti ūkių grupes, kurios taiko modernias ir aplinkai palankias technologijas, o kurios yra nepakankamai modernios. Todėl nėra galimybių atsižvelgti į pasiūlymą toliau rengiant veiksmus. Tikėtina, kad pažangūs ūkiai jau dabar įgyvendina siūlomas priemones, pvz., rengia subalansuotus tręšimo planus, tausiai ir tvariai naudoja augalų apsaugos produktus, augina tarpinius pasėlius ir kt., todėl tikėtina, kad įgyvendinant konkrečias priemones mažiau pažangūs ūkiai turės įdėti daugiau pastangų.
14.		Asociacija pakartoja pasiūlymą pakeisti 1 priedo 1.1.1. punktą taip: „1.1.1. Skatinti tręšimo planų sudarymą“, nes Lietuvoje dar ne visi ūkiai taiko planingą tręšimą, todėl juos įdiegus, galima tikėtis reikšmingo proveržio.	Neatsižvelgta. Priemonės formuluotė po ŽŪM pastabų pakoreguota. Pažymime, kad 1.1.1. priemonė apims daugiau veiksmų nei tik tręšimo planų sudarymą, todėl negalime atsižvelgti į pasiūlymą. Informuojame, kad skatinimas rengti tręšimo planus ir informavimas apie jų naudą ir ūkininkui ir aplinkai bus vykdomas per kitas priemones (1.1.6.), visuomenės informavimą ir mokymus.
15.		Asociacija kategoriškai reikalauja išbraukti 1.2.2. punktą „Vykdėti upių vagų renatūralizavimo priemones“.	Neatsižvelgta. Kaip minima Projekte, hidromorfologiniai pokyčiai daro neigiamą poveikį upių biologinei įvairovei. Tiesintose upių vagose vykstantys procesai neleidžia žuvims įkurti buveinių, dėl nuolatinio vagos užaugimo ir dumblių didina melioracijos sistemų priežiūros ir remonto sąnaudas. Pažymime, kad priemonės projektuojamos neprivachoje nuosavybėje esančiuose sklypuose upės vagoje ir jos pakrantėse. Esant poreikiui patekti prie vandens telkinio per privačius sklypus tai derinama su žemės savininkais. Upės atkarpos, kuriose projektuojamos priemonės ir pačios priemonės turi būti parenkamos taip, kad nekeistų vagos trajektorijos ir/ar nesukeltų didelės krantų erozijos, kad vaga liktų savo vietoje ir dėl priemonių įrengimo nepažeistų gretimų privačių sklypų; nesutrikdytų drenažo sistemų darbo; nesumažintų upės vagos pralaidumo maksimalių debitų (liūčių, tirpsmo) laikotarpiu ir kritiškai nesumažintų vagos ir šlaitų

Eil. Nr.	Įstaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
			<p>priežiūros galimybių.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad ši priemonė numatyta siekiant įgyvendinti Direktyvą 2000/60/EB, kuri pagal 4 straipsnį įpareigoja Lietuvą pasiekti gerą vandens telkinių būklę iki 2027 m. Aplinkos apsaugos agentūros monitoringo duomenimis, Lietuvoje 30 proc. upių telkinių (248) neatitinka geros būklės kriterijų dėl upių vagų ištiesinimo. Renatūralizacija – pagrindinė tiesinimo paveiktų vandens telkinių būklės gerinimo priemonė.</p>
